

EL MÓN CASTELLER I LES SEVES CARACTERÍSTIQUES

Autor:

Unai Carrillo

4t ESO A

Curs: 2021-2022

Data de lliurament: 01/02/2022

ABSTRACT

En aquest treball us parlarem sobre els castells, què són, la seva història, la indumentària, l'evolució de les dones dins dels castells, els tipus de castells que existeixen, les diferents parts d'un castell, les posicions castelleres, la música tradicional, les colles actives actuals (colles catalanes convencionals, colles castelleres catalanes universitàries i les colles fora del territori català), coneixerem els valors del món casteller,

intentarem resoldre el famosíssim debat sobre si són purament cultura o es poden considerar un esport com el futbol i. Per últim veurem un apartat dedicat a persones importants que formen o han format part d'alguna colla castellera dins del territori català.

In this work we will talk about human towers, what they are, their history, the clothing, the evolution of women in the human towers world, the types of towers that exist, the different parts of a human tower, their positions, the traditional music, current active castle bands (conventional Catalan castle bands, the university castle bands and the castle bands outside the Catalan territory), we will know the human tower world's values, we will try to solve the famous debate about if it is pure culture or if it can be considered a sport like football. Finally, we will see a section dedicated to important people who are or have been part of some human tower band inside the Catalan territory.

ÍNDEX:

INTRODUCCIÓ	4
1. QUÈ SÓN ELS CASTELLS?	5
2. HISTÒRIA DELS CASTELLS	6
2.1. DONES I CASTELLS	
2.1.1 CASTELLERS HISTÒRICS DE TOTA LA HISTÒRIA CASTELLERA:	7
2.2. CRONOLOGIA	8
2.3. INDUMENTÀRIA OFICIAL	11
2.4 HISTÒRIA DE LA MÚSICA CASTELLERA	12
2.5 INSTRUMENTS	14
3. DURANT LA GUERRA CIVIL, DICTADURES I PANDÈMIA-COVID-19	15
3.1 GUERRA CIVIL	15
3.2 DICTADURES	16

3.3. PANDÈMIA-COVID-19	18
4.TIPUS DE CASTELLS	19
4.1. PARTS D'UN CASTELL	20
4.2. POSICIONS CASTELLERES	20
5.COLLES ACTIVES	
5.1. MAPA de les COLLES CASTELLERES	21
5.2. COLLES CONVENCIONALS	22
5.3. COLLES UNIVERSITÀRIES	25
6.VALORS CASTELLERS	26
7.ESPORT O CULTURA?	26
8.PERSONALITATS DISTINGIDES EN EL MÓN CASTELLER	27
CONCLUSIÓ I AGRAÏMENTS	29
BIBLIOGRAFIA	30
ANNEX	32
Enquesta sobre els valors dels castells.	32
Enquesta sobre si els castells són un esport o cultura	33

INTRODUCCIÓ

He triat aquest tema perquè a mi em va agradar que hi hagués aquesta opció ja que part de la meva família està involucrada en el món casteller i jo des de petit ho he viscut. Per mi és la millor manera per fer amics i arribar a tenir una amistat molt forta .

La metodologia que he utilitzat per fer el treball ha sigut la organització per temes i blocs de manera cronològica segons la història dels castells, els tipus de castells, les colles existents, els valors dels castells, saber si són un esport o cultura i, finalment, persones famoses que hi estan involucrades o que ho han estat fa anys.

Un dels objectius del treball ha estat saber si els castells són esport o cultura. També vull donar a conèixer la història que hi ha darrere d'aquest món i les seves característiques.

1. QUÈ SÓN ELS CASTELLS?

Són una expressió cultural identificativa de Catalunya . Una manera més d'expressar la cultura catalana , construccions humanes en forma de torres , en què cada casteller es posa dempeus damunt les espatlles del casteller de sota . Una munió de gent de totes les edats , de totes les classes socials, de totes les ètnies , de tot color de pell que s'uneixen sense diferències per construir castells . És una expressió de cultura popular . Una activitat que es realitza en grup amb l'objectiu de pujar el més amunt possible . Els castells son una tradició que ha esdevingut un símbol molt important de Catalunya que ha anat passant de generació en generació i que avui dia s'ha convertit en un dels principals signes d'identitat del nostre país.

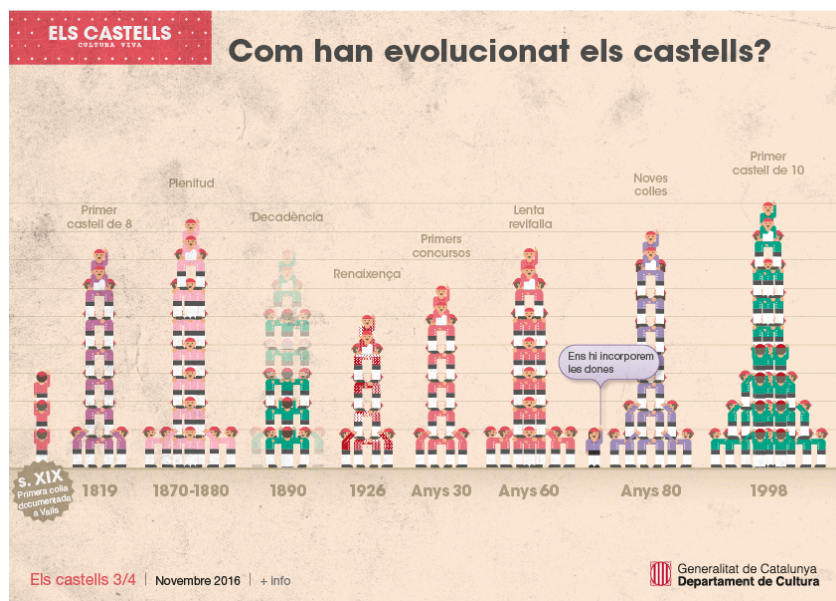
A Tarragona s'han trobat les notícies més antigues del Ball de Valencians , els anys 1687 , 1700 i 1706 . L'any 1926 , F. de P. Bové , detalla que als castellers “dins el primer terç del passat segle se'ls coneixia baix el nom dels “Valencians” . A aquest propòsit és molt interessant el treball del doctor en Història Àlex Cervelló, que ha redescobert l'origen dels castells i n'ha aportat novetats en una publicació anomenada “Del Ball de Valencians als Xiquets de Valls” .

A continuació presentem dues imatges . En la primera es representen persones que estaven ballant o es preparaven per pujar uns sobre els altres . En la segona imatge es poden veure la època i els tipus de castells que es poden fer des dels seus origen fins avui dia.

1.-

2.-

2. HISTÒRIA DELS CASTELLS:

L'origen dels castells es troba a la moixiganga o ball de valencians del segle XVIII. La moixiganga és d'origen pagà però amb el temps es va integrar en manifestacions religioses. Durant segles, va estar molt present als pobles valencians i catalans. S'executaven diversos balls i acabava amb la formació d'una torre humana no gaire alta. Anava sobretot al davant dels

seguicis populars , on cadascun dels diversos gremis executava un ball . Es diu que hi ha notícies del ball des del segle XV i un gremi que va estar molt vinculat a les moixigangues al llarg del temps va ser el dels obrers de vila. A la zona de Tarragona-Reus-Valls , on es feien els balls de Valencians , amb els anys van evolucionar suprimint la part de la dansa i quedant només les estructures castelleres, les quals cada vegada van anar sent més elevades i deixant de participar en les processons.

Ball de Valencians

Des de fa més de dos-cents anys , parlar de Valls és sinònim de parlar de pinyes , folres , pilars i castells.

El 1801 és la data clau per a les dues colles que actualment hi ha a la ciutat de Valls , i a la qual totes dues es refereixen com a origen de la seva activitat . La primera colla castellera inicialment coneguda com la colla dels Pagesos “oficialment és la Colla Vella dels Xiquets de Valls” es va crear l’any 1791 i vint-i-dos anys després, la Colla dels Menestrals posteriorment anomenada Colla Joves dels Xiquets de Valls . La primera actuació castellera documentada es del 2 de febrer de 1801 .

A Tarragona també i havien dues colles , la Colla Vella dels Xiquets de Tarragona i la Colla Nova dels Xiquets de Tarragona , fusionades l’any 1970 de la qual van sortir els Xiquets de Tarragona.

En tota la història dels castells han viscuts moltes decennals ; 1791 , 1801 , 1811 , 1821 , 1831 , 1841 , 1851 , 1861 , 1871 , 1881 , 1891 , 1901 , 1911 , 1921 , 1931 , 1941 , 1951 , 1961 , 1971 , 1981 , 1991 , 2001 , 2011 i degut a la pandèmia , les decennals es van tenir q ajornar fins al 2022 .

Primera actuació documentada

2.1. DONES I CASTELLS

Durant la major part de la història dels castells les dones mai van tenir cabuda a les colles. Era una activitat masculina. No va ser fins a inicis dels anys 80 que les dones es van introduir en el món casteller gràcies a la colla Minyons de Terrassa. A continuació expliquem el testimoni d’una de les primeres dones castelleres:

L’Aurora Batet es considera la primera dona castellera nascuda a Reus l’any 1936 , actualment té 85 anys . Els seus inicis castellers es remunten a la Colla Vella dels Xiquets de Valls , va ser membre dels Xiquets de l’Eramprunyà , la qual va durar tres anys (1947-1950) .

Aurora Batet

En la imatge anterior la senyora s'assenyala a ella mateixa de jove fent un pilar, seria la segona començant per dalt amb tres dels seus germans , ella i el seu pare. El baix va ser el seu pare en Josep Batet , de segon en Pepito , terç l' Àngel , quarta l'Aurora i de enxaneta l'Albert Batet .

En una entrevista que li va fer el Periódico , s'explica que ella era l'única nena del món casteller en aquella època . Amb la Colla Vella dels Xiquets de Valls ven fer el pilar de 5 al Pardo davant del general Franco i Carmen Polo .

2.1.1. CASTELLERS HISTÒRICS DE TOTA LA HISTÒRIA CASTELLERA:

- Jaume Tarragó i Plana “L'Esperidió de Tarragona” (Tarragona 28 d'agost de 1857 - Tarragona 4 de febrer de 1908) , pagès i empresari , Colla Vella dels Xiquets de Valls
- Isidre Tondo i Ballart “Isidre de Rabassó” (Valls 18 d'abril de 1842 - Valls 30 de desembre de 1918) pagès , Colla Vella dels Xiquets de Valls
- Josep Batet i Llobera “el casteller” (Valls , 22 de novembre de 1793 - Valls , 2 de setembre de 1871) pagès , Colla Joves dels Xiquets de Valls
- Xavier Batriu Sibila , (Berga 1983 - Terrassa 25 de febrer de 2020) bomber , orientador català , Castellans de Berga
- Esteve Cruanyes i Oliver , (Arboç 14 de juliol de 1925 - Arboç 20 de febrer de 2010) historiador , Minyons d'Arboç
- Pere Gassó Rosell , (Toses 11 de maig de 1948) Bordegassos de Vilanova
- Helena Llagostera Serra (Valls 31 de juliol de 1971) Colla Joves dels Xiquets de Valls
- David Miret i Rovira (Vilafranca del Penedès 30 de maig de 1970) music , Castellans de Vilafranca
- Emili Miró i Fons (El vendrell 1900 - Terrassa 1993) Nens del Vendrell , Xiquets del Vendrell , Minyons de Terrassa i Castellans de Terrassa .
- Francesc Piñas i Brucart (Valls 30 de maig de 1942) Colla Vella dels Xiquets de Valls
- Josep Sala i Mañé (Vilafranca del Penedès 1938 - Vilafranca del Penedès 20 d'Abril de 2020) Castellans de Barcelona i Cos de Castellans de Ballets de Catalunya .
- Albert Vallré i Navarro (Tarragona 2 de desembre de 1945 - Tarragona 7 de març de 2021) polític , Xiquets de Tarragona .
- Aurora Batet (Reus 23 de desembre de 1936) Colla dels Xiquets de Valls (barreja de la Colla Vella i la Colla Joves) , Colla Joves dels Xiquets de Valls , Colla dels Xiquets de l'Eramprunyà de Gavà i Colla Vella dels Xiquets de Valls .
- Jordi Roig Rimbau (Valls 9 de agost de 1968) camioner , Colla Vella dels Xiquets de Valls
- Llatzer (Valls 13 de novembre de 1983) bomber , Colla Vella dels Xiquets de Valls
- Mireia Comas (Andorra la Vella 1976) fotoperiodista , Minyons de Terrassa
-
-

2.2. CRONOLOGIA :

Els origens dels castells comença a l'any 1770 ja està documentat el primer castell a l'Arboç i conclou al 1800 . Quan el ball de valencians , originari del País Valencià , va arribar a Catalunya al segle XVIII i va arrelar amb força al Camp de Tarragona , el Penedès i el Garraf .

Després del 1801 al 1850 , es van organitzar ja en dues colles: la dels Pagesos i la dels Menestrals . Les colles vallenques es desplaçaven per tot el Camp de Tarragona i el Penedès , de juny a octubre , participant a les festes majors .

1851-1893

En la primera “Època d’or” està document un 3 de 9 amb folre per la festa de Santa Tecla , l’activitat gaudia d’una gran popularitat a la seva àrea tradicional i és el període que es coneix com la primera època d’or dels castells . Aquest període es tanca al Vendrell el 1893 amb el darrer castell de 9 pisos que es veurà en gairebé un segle .

1894-1926

La següent etapa és la Decadència. A començaments del segle XX es produeixen diferents fenòmens que fan que l’activitat casteller s’estanqui: hi ha una forta migració del camp a la ciutat per trobar feina, els esports moderns com el futbol comencen a guanyar adeptes i la sardana empordanesa s’imposa arreu del territori , “tot plegat mentre els castells passen de moda i perden pistonada fins el punt de quasi desaparèixer” (CCCC, 2021) .

1926-1981

Després de la Decadència , vindria la Renaixença des del seu naixement i durant prop de 130 anys els castells havien estat un element quasi exclusiu de les colles de Valls , generalment dues que, al llarg del segle XIX es van anar desplaçant arreu del territori casteller: Camp de Tarragona , Penedès i Garraf .

Foto de família dels membres de la Colla Vella de l’any 1930 .

A partir del 1926 els castells es restableixen a partir de la fundació de les primeres colles estables no vallenques , a Tarragona i el Vendrell . “Un fet que modifica el mapa i motiva una nova competència que implicarà un fort creixement del món casteller , amb la recuperació dels castells de vuit pisos, en un moment en què les colles comencen a utilitzar un color de camisa per a diferenciar-se entre elles” (CCCC, 2021) .

Durant la Guerra Civil Espanyola hi ha un fort retrocés per a l'activitat castellera però, tot i això , no es va aturar .

Des de 1939 a 1975 tota Espanya estava sota una dictadura . Durant el franquisme no es van prohibir els castells pero les colles van ser obligades a unir-se en una de sola , en el cas de Valls tant la Colla Vella i la Colla Nova (Colla Joves) , ja que pertanyien a una mateixa localitat . Al llarg dels anys 50 i 60 es va recuperant la normalitat i els castells van adquirir força, amb una gran rivalitat entre les colles de Valls i la resta . Es va apropar el final de la dictadura i els castells van experimentar un canvi social que els va acabar convertint en el que són en l'actualitat . El 1969 neix a Barcelona la primera agrupació de fora de l'àmbit tradicional i també la primera colla en què els castellers no cobraven .

La següent etapa va ser la de la Recuperació del carrer: “La transició cap a la democràcia comporta un moviment social de recuperació del carrer i de reivindicació de la cultura catalana . En aquest context continuen sortint noves colles fora de l'àrea tradicional castellera que plantegen un nou model de colla precursora de la integració total de les dones . És en aquest moment quan els castells s'impregnen de molts dels valors actuals: es converteixen en una activitat altruista i integradora i es comencen a concebre com un símbol de país” (CCCC, 2021).

La segona “Època d'or” comença l'any 1981. El següent impuls arriba gràcies a la recuperació dels castells de nou . El 1981 la Colla Vella dels Xiquets de Valls descarrega , quasi un segle després , el 4d9f que serveix per obrir les portes del que s'ha anomenat la segona època d'or dels castells . Cinc anys després la Colla Joves Xiquets de Valls completa també el 3d9f i els castells de nou es comencen a ser freqüents per part d'altres colles punteres del país .

El Boom dels 90 s'inicia l'any 1992 a la cerimònia d'inauguració dels Jocs Olímpics de Barcelona on es van fer castells . A partir d'aquí el món casteller s'internacionalitza i es creen noves colles fins arribar a la seixantena a finals dels anys 90 , el doble de les que hi havia deu anys enrere .

Els nous objectius no tarden en arribar i el 1993 , els Minyons de Terrassa assoleixen el primer castell de gamma extra (de dificultat superior als castells de 9) i el 1998 es fan els primers castells de 10 , quan el mes de novembre els Castellers de Vilafranca carreguen el primer 3d10fm i una setmana després els Minyons de Terrassa el descarreguen . La imatge que veiem és el 3d10fm dels Minyons de Terrassa.

Al 1990 es fa la primera retransmissió de castells a TV3

Al 2006 s'incorpora del casc de canalla .

Els Castells d'avui : A partir de l'any 2010, amb la inclusió dels castells a la llista representativa del Patrimoni Immaterial de la Humanitat per part de la UNESCO i a conseqüència també de la crisi econòmica que permet l'entrada de nous

castellers , es torna viure un altre boom amb la creació d'una nova fornada de colles fins arribar al centenar el 2019. Aquest any també representa un salt endavant en l'àmbit tècnic , ja que durant la Diada de Santa Úrsula les dues colles de Valls carreguen per primera vegada en la història el 3d9sf .

2.3. INDUMENTÀRIA OFICIAL

Les vestimentes més actuals daten de l'any 1929 on la Colla Vella dels Xiquets de Valls va anar a Barcelona a una exposició internacional. Abans de la implantació de aquesta vestimenta , els castellers anaven amb les seves camises quotidianes,tal i com es pot veure en la primera foto . L'any 1928 està documentada la primera actuació amb camisa de color, concretament “el 8 de febrer de l'any 1928 al Masnou es té constància per primer cop i a través del diari La Crònica de Valls que els castellers ja anaven uniformats.” (Herèdia, 2017). Entre els anys 1988 i 1989 ja es comencen a veure els primers escuts com coneixem actualment.

A part de les camises, les colles tenen a un grup de castellers , que estan a una zona de la plaça , i es dediquen a vendre marxandatge de la propia colla , com pot ser , mocadors , xapes , samarretes , dessuadores i altres utensilis varis (tasses , encenedors i llibres ...)

Foto abans de 1928 , ho sabem , perquè van amb la roba de treballar.

La següent imatge mostra quina és la indumentària oficial en les diades castelleres. Durant els assajos van com es feia en els orígens , camisa comuna i pantalons texans :

LA INDUMENTÀRIA

LA CAMISA

Del mateix color per a tota la colla

EL MOCADOR

Serveix d'esglaó de reforç a la cintura o a la cama

LA FAIXA

Ajuda a pujar i protegeix l'esquena

PANTALONS

Sempre blancs

EL CALÇAT

El més tradicional és l'espardenya

2.4 HISTÒRIA DE LA MÚSICA CASTELLERA

Entre els segles XVIII i XX al Camp de Tarragona, Penedès, Tarragonès i Garraf va fixar-se la gralla tradicional, que és la seca o curta. La llarga és la dolça i va aparèixer al S.XIX.

L'època més esplendorosa de la gralla cal datar-la entre 1875 i 1915 però a partir de 1915 va començar la seva decadència. El 1952 quedaven 14 grallers i 7 timbalers. Aquell mateix any a Sitges es va obrir la primera escola per a músics castellers (grallers).

El 1981, a Reus, van iniciar la Trobada de Música Tradicional. A partir dels anys 80 es van crear mètodes pedagògics, i es van realitzar congressos, exposicions, mostres de música popular i tradicional, etc. Als 90 les aules de música tradicional a diversos punts del territori ensenyaven a tocar la gralla.

Des de l'any 2006 la gralla es pot estudiar a l'Escola Superior de Música de Catalunya.

Toc de castells

Tradicional catalana
Transcripció: Magi Canyelles 2020
Escola de Grallers de Molins de Rei

Gralla 1

Tocs:

Dins del món casteller podem trobar diferents peces musicals , són les següents:

-Toc de castells, es la que ajuda a alçar aquestes construccions.

-Toc de castell amb pilar al balcó, s'utilitza en els casos que el pilar és fet davant d'un dels balcons de l'ajuntament i l'enganeta és pujada al mateix balcó gràcies a la faixa, és a dir, des del balcó deixen caure la faixa i l'enganeta s'agafa a ella amb força i puja al balcó. A continuació es mostra :

- Toc de matinades, consisteix en que el grup de grallers de la colla va passant pels carrers de la ciutat i van despertant a la gent el primer dia de la festa major de cada poble o ciutat.

- Toc de vermut, utilitzat en acabar les actuacions. El toquen mentre els castellers fan un vermut en un bar .

-Toc de processó , el qual sona quan la colla esta entrant a plaça , també conegut com a Toc d'entrada a plaça (depenent de la colla) .

Per exemple els Minyons de Terrassa i la Colla Joves dels Xiquets de Valls fan servir el toc d'Entrada a plaça

2.5 INSTRUMENTS:

Els instruments principals són el timbal o tabal i la gralla seca o dolça.

Timbal o tabal

En el cas de Minyons de Terrassa solen dir Tabal i també fan servir els dos tipus de gralles
La Colla Joves dels Xiquets de Valls , diuen timbal i fan servir la gralla seca .

Gralla Dolça

Gralla Seca

3. DURANT LA GUERRA CIVIL , DICTADURES I PANDÈMIA-COVID-19 .

3.1 GUERRA CIVIL:

L'activitat castellera es va aturar per complet i les colles es van dissoldre temporalment entre el 17 de juliol de 1936 i 1 d'abril de 1939 a causa del conflicte del país. Per exemple, els castellers que havien d'anar a lluitar poden morir en combat. En aquells moments existents la Colla Vella, la Colla Nova (Colla Joves) i Nens del Vendrell.

Durant la Guerra es va parar el fet casteller i durant la dictadura es va intentar fer el possible per minimitzar els castells, ja que representaven la cultura catalana que es volia suprimir .

Durant el franquisme , amb la Guerra civil Espanyola entre els anys 1936-39 van desintegrar-se totes les colles de manera temporal, però els castells es van poder seguir fent durant els anys de la dictadura franquista, no com altres activitats pròpies de la cultura popular catalana. Les dues antigues colles de Valls s'uneixen en una de sola que es coneixen com: "Colla dels Xiquets de Valls", i aquesta seria la que tindria més importància durant els anys posteriors. Només va haver-hi una altra colla que va arribar a rivalitzar amb la colla val·lenca, aquests van ser els "Nens del Vendrell".

El 14 de gener del 1939 entraven les tropes de Franco a Valls. Nou dies després s'organitza la festa de la Liberación en la qual s'inclou una actuació castellera.

3.2 DICTADURES :

Es van permetre els castells , quan l'enxaneta arribava a dalt havia d'aixecar el braç fent el moviment franquista i pagaven una quantitat de pessetes per tots els castells . Les autoritats franquistes van obligar a les dues colles val·lenques a fusionar-se i a actuar per celebrar la "Fiesta de la Liberación" , és a dir , l'ocupació de la ciutat per part de les tropes nacionals . Castellers de la Vella van protestar per la fusió , però no els va quedar més remei que acceptar-la.

Neix la colla unificada Xiquets de Valls , coneguda popularment com la Barreja .

En l'edecte de l'Ajuntament es deixa prou clar que han de comparèixer els castellers de les dues agrupacions per actuar junts sota el nom genèric de Xiquets de Valls , sota amenaça de sanció en cas d'incompliment .

En la foto que veureu a continuació es pot veure a la canalla de una colla castellera fent la salutació franquista. La Colla Vella es nega a actuar en la visita de Francisco Franco a Valls, al·legant problemes per aconseguir canalla . Les autoritats locals van obrir una investigació als màxims dirigents de la Colla , però no van arribar a sancionar-los de cap manera . En anys posteriors sí que actuaria diversos cops davant del dictador .

Durant la dictadura es va intentar fer el possible per minimitzar els castells, ja que representaven la cultura catalana que es volia suprimir:

En la foto anterior es veuen castellers dels Xiquets de fundada l'any 1939 i dissolta l'any 1947 amb la consolidació de la Colla Vella dels Xiquets de Valls , és de castellers de la Colla Nova (Colla Joves dels Xiquets i la Colla Vella dels Xiquets de Valls . Un grup d'ex castellers de la Colla Vella , acompanyats de jovent vallenc , actuen a Cabra del Camp , tot formant un primer embrió per reorganitzar la Colla i trencar la unitat dels Xiquets de Valls . Durant la dictadura franquista cada casteller rebia 100 pessetes que actualment són 0,6010 cèntims de euros . La dictadura no suposa una prohibició dels castells , que llavors no són vistos com un símbol de catalanitat , sinó com un simple espectacle tradicional local . El règim , però , obliga les colles d'una mateixa localitat a fusionar-se en una sola entitat .

Valls
composta
de Valls)

Al llarg dels anys 50 i 60 es va recuperant la normalitat i el fet casteller guanya en vitalitat , amb una gran rivalitat entre les colles de Valls i la resta . S'apropa el final de la dictadura i els castells experimenten un canvi social que els acabarà convertint en el que són en l'actualitat. El 1969 neix a Barcelona la primera agrupació de fora de l'àmbit tradicional i també la primera colla en què els castellers no cobraven .

A continuació us mostraré els noms que diferenciaven una colla de l'altre , del poble Vallenc:

Pagesos/Menestrals , Colla d'en Salvador/Colla del Pep , Colla de la Muixerra/Colla del Roser, Colla Vella/Colla Nova , Colla Vella/Colla Joves. Tots aquests noms eren la manera de diferenciar una colla de l'altre.

Colla vella: rebien els noms de (Colla d'en Salvador , Colla dels Pagesos , Colla Vella i Colla del Roser i a dins del municipi reben el nom de Rosats o Rosades i fora del municipi per el nom de Colla Vella) , per l'altre banda les Joves: els noms de (Colla del Pep , Colla dels Menestrals , Colla de la Muixerra , Colla Nova i com el seu nom indica Colla Joves i com a sobrenom tenen els Diables Vermells .)

3.3. PANDÈMIA-COVID-19:¹

Durant el 2020 , en concret del 15 de març de 2020 al 21 de juny de 2020 vam estar confinats a casa durant 3 mesos i l'activitat castellera es va anular per complet. Després d'aquest 3 mesos de confinament vam patir moltes restriccions, efectivament els castells també, perquè és una activitat de molt contacte físic i d'alt risc de contagi del virus. Quan la cosa es va relaxar es va tornar a fer alguna cosa molt petita, castells amb poca gent i al cap d'un temps s'ha tornat a fer castells una mica més grans ara amb mascaretes.

Amb la variant anomenada, Omicron, s'han hagut de ajornar , una altre vegada , l'activitat castellera.

L'any 2020 serà recordat com l'any de l'aturada més important de la història castellera , mai hi havia hagut tantes colles i tantes persones participant-hi . Malgrat això no és l'única aturada que han tingut els més de 200 anys d'història castellera i mirant les anteriors, els castells sempre han tornat a les places, les colles han evolucionat, han crescut i s'ha recuperat el ritme i nivell casteller ben aviat .

4. TIPUS DE CASTELLS :

Actualment hi han una varietat molt gran de castells des de pilars a castells de dotze.

- Pilars: Es un castell d'una persona per pis.
- Castells dos o torres: castells formats per dues persones per pis.
- Castells 3 fins a castells de 12 persones per pis
- Castells de 5 pisos fins a 10. A excepció dels pilars que poden ser de 4 a 8 pisos.

---

¹ L'any passat vaig fer una entrevista a tres castellers de tres colles diferents , i pel que he vist les seves respostes , van ser molt encaminades amb la situació actual en el mon casteller , activitat castellera a mínims , amb mascareta i les respectives restriccions .

- Castell aixecat per sota : És un castell en que s'eleva de enxaneta a baixos.
- Amb agulla: Es un castell amb un pilar pel mig.

Exemple:

3d9f→9 pisos de 3 persones per pis amb folre

4d6→6 pisos de 4 persones per pis

pd7f→Pilar. 7 pisos de 1 persona per pis amb folre

Canalla de la Colla Vella fent un castell aixecat per sota .

Castell de 10 de 8 dels castellers de Vilafranca

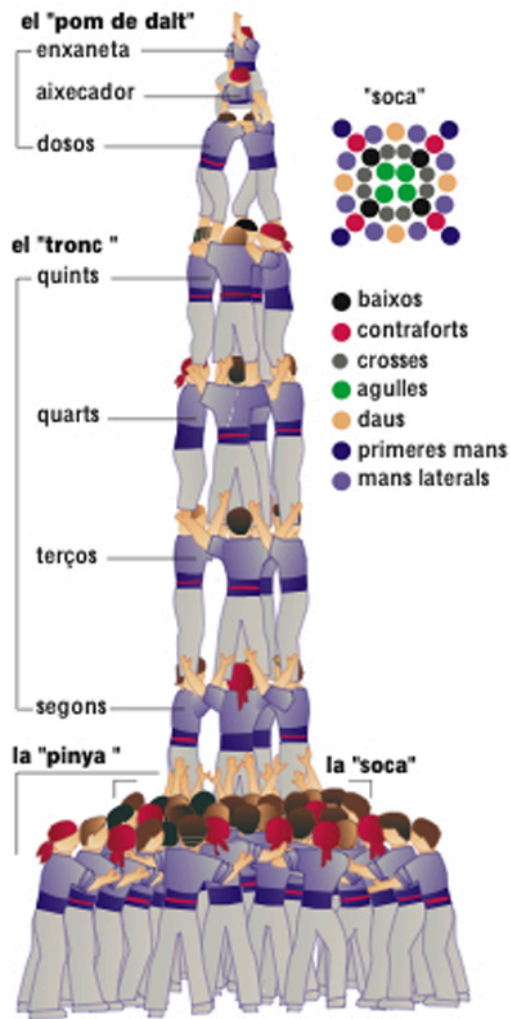
4.1. PARTS D'UN CASTELL:

L'estructura de les parts d'un castell varien en funció del castell.

- Pinya: La base de l'estructura castellera. Tothom toca al terra.
- Folre: És una pinya més reduïda sobre la base anterior.
- Manilles : És una pinyeta encara més reduïda sobre el folre.
- Puntals : És una pinya superreduïda que es veu molt poques vegades i es col·loca sobre les manilles.
- Tronc: Part del castell que es va elevant.
- Pom: Part de dalt del tronc.

4.2. POSICIONS CASTELLERES:

- Baixos: Casteller que ocupa el primer pis del tronc d'un castell i que trepitja directament el terra.
- Contraforts: Casteller del nucli de la pinya que se situa darrere del baix, segon (del folre) o terç (de manilles) i, amb el pit, intenta evitar que se'n vagi cap enrere.
- Crosses: Casteller del nucli de la pinya que encaixa l'espatlla sota una aixella del baix, segon (del folre) , terç (de manilles) o quart (de puntals) per a evitar que s'ensorri.
- Agulles: casteller que es col·loca al mig de la pinya , dins del tronc de cara a un baix i agafa el segon per l'altura dels genolls
- Daus/vents: casteller que situa les seves mans entre dos segons (terços si hi ha folre, etc), una mà a cada segon.
- Primeres mans: persona que es col·loca darrere el contrafort i subjecta el segon per darrere agafant-li les natges.
- Laterals: Dins dels laterals troben els laterals per dins i els laterals pes fora
- Segons, terços, quarts, quints...: Segons: Casteller que ocupa el segon pis d'un castell. Terç: Casteller que ocupa el tercer pis d'un castell. Quart: Casteller que ocupa el quart pis d'un castell . Quint: Casteller que ocupa el cinquè pis d'un castell .
- Dosos: Qualsevol dels dos castellers que ocupen el primer pis del pom de dalt i antepenúltim pis del castell.
- Aixecador: Casteller que es col·loca al segon pis del pom de dalt i penúltim del castell.
- Enxaneta: Casteller situat a l'últim pis del castell i que corona un o més poms de dalt.

5. COLLES ACTIVES

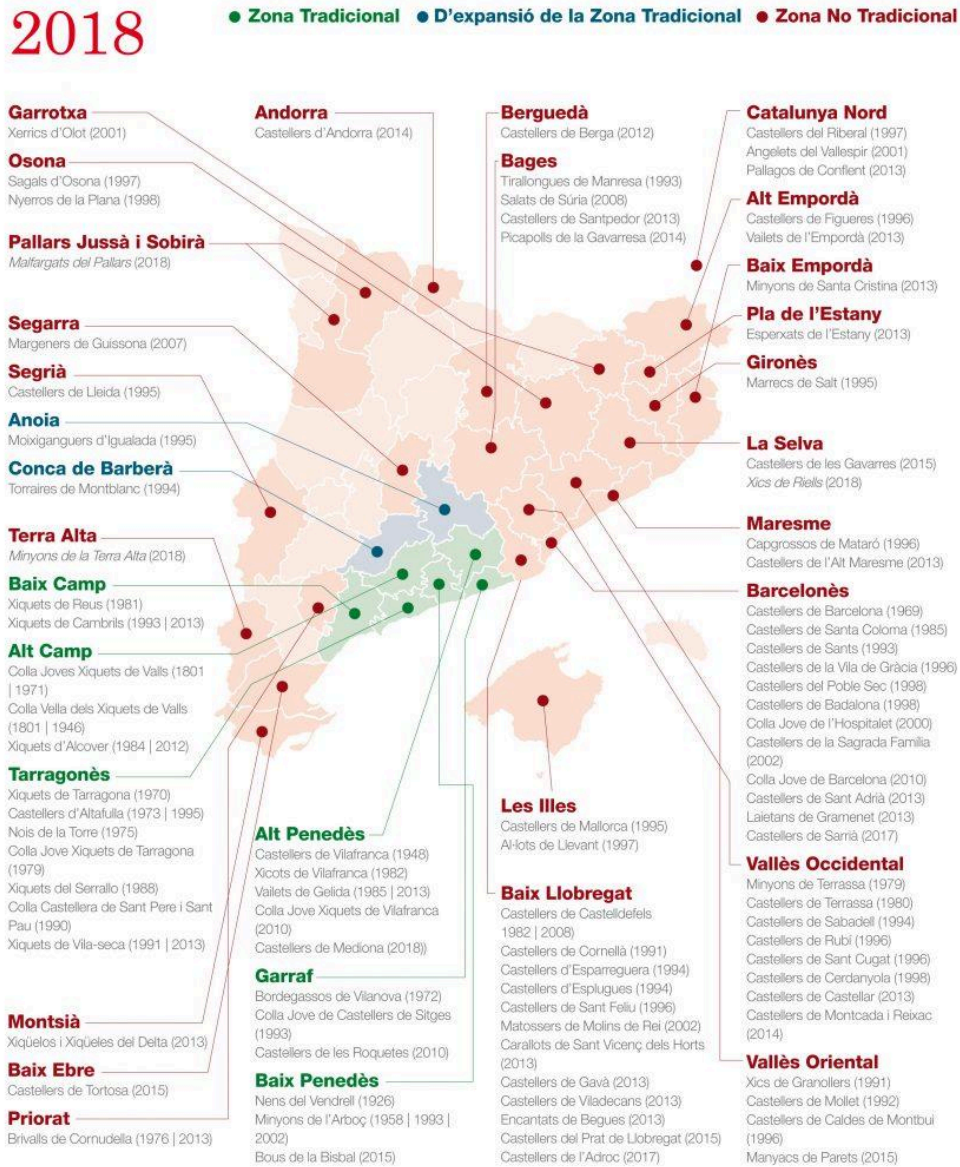
Actualment hi han 103 colles. Aquestes es diferencien en dos tipus: colles convencionals (les trobem repartides per tot el territori català però també mundial) i les colles universitàries catalanes (hi ha tretze colles universitàries en actiu). Les sis colles convencionals més importants de Catalunya són: **Castellers de Vilafranca** , **Colla Joves dels Xiquets de Valls (CJXV)**, **Colla Vella dels Xiquets de Valls (CVXV)** , **Minyons de Terrassa** , **Moixiganguers d'Igualada** i **Xiquets de Tarragona**.

Comptem que durant tots els anys de la colla s'han repartit unes 5.000 camises (castellers) , d'aquests , comptem que hi ha uns 900 minyons actius (persones que s'han posat la camisa i han vingut a alguna actuació els últims anys) . Però castellers reals que vinguin en un any normal , unes 400/600 persones , depèn de l'any .

En les diades importants els Castellers de Vilafranca i Cvxv poden arribar a comptar amb unes 700 camises (castellers) a plaça . Actualment les colles castelleres convencionals estan formades per unes 500 persones

(depenent de la colla), entre les dues de Valls (Cjxv-Cvxv) sumen 1000 persones, (cjxv 500 castellers , cvxv 500 castellers), Xicots vilafranca +250 castellers.

5.1. MAPA DE LES COLLES CASTELLERES

5.2. COLLES CONVENCIONALS

Entre parèntesis teniu els sobrenoms de algunes colles

CATALANES	ARREU DEL MÓN
<p><i>Minyons de Terrassa(mt)1979</i></p> <p><i>Castellers de Terrassa (pastels)1980</i></p> <p><i>Colla Joves Xiquets de Valls 1813-1970</i> Colla Vella Xiquets de Valls 1791-1947</p> <p><i>Bordegassos de Vilanova 1972</i> Castellers de Vilafranca(verds o lagartos) 1948 Xicots de Vilafranca 1982</p> <p><i>Castellers de Sant Cugat(gausacs)1996</i></p> <p><i>Capgrossos de Mataró 1996</i></p> <p><i>Castellers de Sants (borinots) 1993</i></p> <p><i>Nens del Vendrell 1926</i></p> <p><i>Colla Jove Xiquets de Tarragona (cjxt) 1979</i> Xiquets de Tarragona (matalassers) 1970</p> <p><i>Xiquets del Serrallo 1988</i> Moixiganguers d'Igualada (moixis)1995 Al·lots de Llevant (Manacor, Mallorca)1997 Angelets del Vallespir (Catalunya del Nord)2001 Brivalls de Cornudella (Priorat) 1976-2012 Carallots de Sant Vicenç dels horts 2012</p> <p><i>Castellers d'Altafulla(mosquitaire)1973-1995</i></p> <p><i>Castellers d'Andorra 2014</i> Castellers d'Esparreguera 1994 Castellers Badalona (micacos) 1996</p> <p><i>Castellers Barcelona 1969</i> Castellers Berga 2012 Castellers Caldes de Montbui (escaldats) 1996</p> <p><i>Castellers Castellar del Vallès (capgirats) 2013</i> Castellers Castelldefels (grocs)1981 Castellers Cerdanyola 1998 Castellers Cornellà (els liles) 1991 Castellers Alt Maresme (maduixots) 2013</p> <p><i>Castellers Sagrada familia 2002</i></p> <p><i>Castellers Vila de gràcia 1996</i> Castellers Roquetes 2011</p> <p><i>Castellers Lleida (bordeus) 1995</i> Castellers Mollet 1992</p> <p><i>Castellers Montcada i Reixac (teules) 1991-2013</i> Castellers Rubí 1996</p>	<p>California Kids (Estats Units)</p> <p>Castellers de lo Prado , Xile (lopradinos)</p> <p>Casteller de Mont-Real (Canada)</p> <p>Castellers Paris (geperuts)</p> <p>Castellers of London</p> <p><i>Colla castellera Madrid (Els Gats/gates)</i></p> <p>Koales de Melbourne (Australia)</p> <p>Xiquets copenhagen (Dinamarca)</p> <p>Xiquets de l'Alster (Hamburg , Alemanya)</p> <p>Castellers Mallorca</p>

<p>Castellers Sabadell (saballuts) 1994</p> <p>Castellers Sant Feliu (magentes) 1996</p> <p>Castellers Santa Coloma 1992</p> <p>Castellers Santpedor 2013</p> <p>Castellers Viladecans 2013</p> <p>Castellers Poble Sec (poblesequins) 1998</p> <p>Minyons arboç (minyons)1958-2002</p> <p>Minyons santa Cristina 2014</p> <p>Nois de la Torre (nois) 1975</p> <p>Pallagos conflent 2012</p> <p>Picapolls Gavarresa 2014</p> <p>Sagals d'Osona 1997</p> <p>Salats súria 2008</p> <p>Tirallongues Manresa 1993</p> <p>Torraires de Montblanc 1994</p> <p>Vailets d'Empordà 2012</p> <p>Xerrics d'Olot 2001</p> <p>Xics Granollers 1991</p> <p>Xiquelo i xiqueles del Delta 2013</p> <p>Xiquets Cambrils 1993-2013</p> <p>Xiquets Reus 1981</p> <p>Xiquets Vila-seca 1991-2013</p> <p>Castellers Gavà 1994-2013</p> <p>Castellers Gavarres 2015</p> <p>Castellers St.Adrià (passadors /dores) 2013</p> <p>Castellers Tortosa 2015</p> <p>Colla castellera Bisbal Penedes (bous) 2015</p> <p>Laietans gramenet 2013</p> <p>Manyacs parets 2015</p> <p>Vailets Gelida 1985-2011</p> <p>Castellers Prat Llobregat (pota blava) 2014</p> <p>Castellers Riberal (Nord de Catalunya)</p> <p>Colla Castellera Figueres</p> <p>Colla castellera St.pere i st.pau</p> <p>Colla castellera jove de Barcelona</p> <p>Nyerros de la Plana</p> <p>Xiquets d'Alcover</p> <p>Colla castellera esplugues (cargolins)</p> <p>Colla castellera jove Sitges</p>	
---	--

Colla Jove Hospitalet	
Colla jove xiquets Vilafranca	
Encantats de Begues	
Esperxats de l'Estany	
Margeners de Guissona	
Marrecs de Salt	
Matossers Molins rei	

5.3. COLLES UNIVERSITÀRIES

UNIVERSITÀRIES
<i>Bergants del Campus de Terrassa</i>
Arreplegats de la Zona Universitària (Barcelona)
Engrescats (Barcelona)
<i>Pataquers (Tarragona)</i>
Llunàtics (Vilanova i la Geltrú)
Penjats (Manresa)
Xoriguers (Girona)
Ganàpies (Universitat Autònoma de Barcelona)
Emboirats UdV
Grillats campus de baix llobregat
Trempats upf
Passerells (TecnoCampus Mataró-Maresme)
Marracos (Universitat de Lleida UdL)

6. VALORS CASTELLERS:²

Força, equilibri, valor, seny, constància, esforç, solidaritat, confiança, perseverança, companyerisme... Els valors castellers són molts, culturals, socials, personals, cadascú pot trobar valors en participar del món casteller .

Treball en equip, solidaritat i una manera d'expressar el treball cooperativament. Uns valors tan necessaris davant una societat que impera més valors egoisme i individualitat. Des de sempre, ha existit un lema molt conegut al món casteller que transmet els valors que venen lligats als castells, aquest lema diu: "Força,

² Veure qüestionari a l'Annex

equilibri, valor i seny”. Aquest resumeix les qualitats necessàries per superar-se en aquesta activitat. A més, els castells molts cops s’han usat com a metàfora de l’esforç col·lectiu i unit per assolir alguna cosa.

Els castells són una pràctica que es duu a terme de manera coordinada i confiant amb els altres membres del castell, així que també poden transmetre companyerisme, confiança, etc.

El treball en equip, el confiar els uns en els altres, el comptar amb tothom petits i grans, la força ben dirigida i la importància de l’equilibri. Els castells són una metàfora de la vida.

7. ESPORT O CULTURA?³

Aquest és un debat que sempre ha estat present en el món dels castells.

He entrevistat a diferents persones de colles com els Minyons de Terrassa, CJXV i la CVXV i pel que he vist, totes les persones que han rebut les preguntes sobre el dilema de saber si són un esport o cultura s’han decantat perquè són molt més cultura que no pas un esport, tot i que per fer bons castells cal entrenar i assajar. “Però per mi és una expressió de cultura catalana”. Actualment els castells, al formar part d’una tradició, es consideren una activitat purament cultural malgrat que cada cop adopti més característiques relacionades amb l’àmbit esportiu. Els castells tenen una vessant física i de preparació (assaig) que els fan comparables a altres pràctiques esportives, però té més d’espectacle cultural que de competició esportiva. Més proper al circ que a la gimnàstica i en els últims anys, per tal d’afavorir l’espectacle s’han fet formats que atreuen un concepte més competitiu del fet casteller i afavoreixen la preparació física dels castellers.

Els castells són cultura però han arribat a un nivell de perfeccionament i exigència que també demanen molt d’entrenament i en això s’assemblen molt a l’esport. De fet, comparteixen molts valors. He fet un formulari i totes les respostes han deixat clarament que els castells són molt més cultura que un esport, perquè són cultura per la part de la música, per altre banda, són un esport per practicar aquesta activitat s’exerceix el cos i la ment sigui quin sigui la posició que es té en el castell.

8. PERSONALITATS DISTINGIDES EN EL MÓN CASTELLER :

veure qüestionari a l'Annex

Jaume Maeso-Òmnium i exalumne de la escola pia de Terrassa (Minyons de Terrassa i Ganàpies de l'autònoma de Barcelona).

Raül Romeva-Polític (Casteller de Sant Cugat)

Biel Duran-Actor (Minyons de Terrassa)

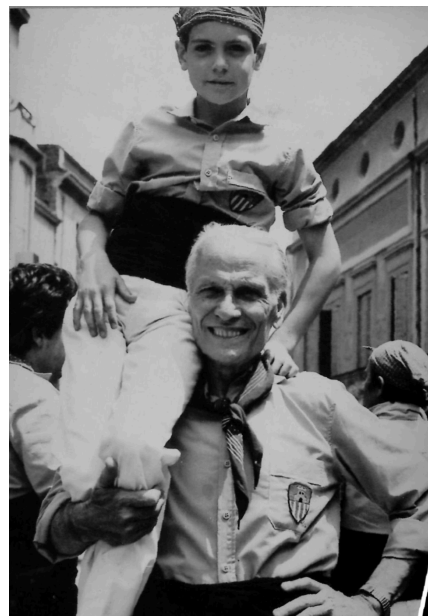
d'Osona)

Marta Rovira-Política
(Castellera dels Sagals

Jaume Rosset-Metge (Minyons de Terrassa)

Emili Miró-Creu de Sant Jordi 1991 (Minyons, Castellers de Terrassa, Nens Vendrell i Xiquets de Vendrell) Fundador dels **Minyons de Terrassa** i dels **Castellers de Terrassa**. També conegut com a “Avi Miró” .

Aina Mallol-Pedagoga i membre de la televisió pública del camp de Tarragona (Xicots de Vilafranca)

CONCLUSIÓ I AGRAÏMENTS:

Com a conclusió, he après moltes coses sobre la història dels castells com per exemple, que la primera dona de la que es té constància es tracta de l'Aurora Batet , membre de la Colla Vella dels Xiquets de Valls i la importància de les dones en el món casteller. També he après d'on surten els castells , les diferents etapes per les que han passat i com les han superat i l'evolució de la seva vestimenta.

Hem pogut veure tots els tipus de castells que existeixen, les seves parts i posicions.

He pogut conèixer les 103 colles castelleres convencionals catalanes que existeixen actualment repartides per tot el territori català.

També hem fet la pregunta a diferents pares de canalla sobre els valors que aporten els castells a casa i he obtingut un ampli ventall de respostes com el respecte , responsabilitat , sacrifici , superació , treball en equip i molts altres ... A part, he preguntat sobre si els castells són considerats un esport o encara són cultura i hem arribat a la conclusió que encara que cal assajar i tenir un punt d'agilidesa, habilitat, no tenir por a les altures per pujar tant amunt i fer força, encara es consideren cultura més que esport.

Finalment, fer aquest treball m'ha agradat moltíssim i he estat molt motivat per què he pogut conèixer més a fons sobre un tema que m'apassiona i conec des que tenia uns 4 anys.

Vull agrair a totes aquelles persones que m'han ajudat a duu a terme el meu projecte de recerca, tant docents, com alumnat, però en especial, vull agrair als, membres de les següents colles castelleres : Castellers de Berga , Xiquets Serrallo , Minyons de Terrassa , Xiquets Tarragona , Colla Joves dels Xiquets de Valls , Colla Vella dels Xiquets de Valls , amics i familiars .

BIBLIOGRAFIA:

PÀGINES WEB:

https://www.google.com/search?q=cccc+castells&rlz=1CATAVM_enES974ES974&oq=cc&aqs=chrome.0.69i59j69i57j46i175i199i433i512j46i199i433i465i512j69i6113j69i60.1141j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8&safe=active&ssui=on

<http://www.collavella.cat/>

https://ca.wikipedia.org/wiki/Glossari_de_termes_castellers#Vent

<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20130526/aurora-batet-veo-cargar-castell-2401579>

<https://www.7accents.cat/canal/article/7922/les-dades-mes-curioses-sobre-el-mon-casteller>

<https://www.elpuntavui.cat/societat/article/769058-dos-segles-amb-castells-a-les-venes.html>

<https://www.xics.cat/les-dones-als-castells-repas-a-una-evolucio-en-positiu/>

<https://xarxanet.org/cultural/noticies/guia-castellera-per-a-principiants-les-parts-d-un-castell>

https://ca.wikipedia.org/wiki/Categoria:Membres_de_colles_castelleres

https://ca.wikipedia.org/wiki/Colla_Joves_Xiquets_de_Valls

<https://somcastellers.com/concurs-castells/ranking-casteller/>

https://castellersaltmaresme.cat/wp-content/uploads/2015/11/files_Manual_de_pinves.pdf

https://ca.wikipedia.org/wiki/Helena_Llagostera_Serra

https://fundaciocarulla.cat/wp-content/uploads/2020/01/Nadala-2013_Castells.pdf

<https://revistacastells.cat/2019/09/tots-els-colors-del-mon-casteller/>

LLIBRES:

ALMIRALL, JOSEP. *Castells Tocant el cel amb la mà*. Ed. Triangle Postals. 2011

AUTORS DIVERSOS. *El Seguici cerimonial i els Xiquets de Valls a les escoles*. Ed. Cossetània Edicions. 2010

PENA, AGUSTÍ. *Colla Vella dels Xiquets de Valls 1947-1980*. Ed. de la Magrana. 1999

PENA, AGUSTÍ. *Colla Vella dels Xiquets de Valls 1981-1997*. Ed. de la Magrana. 1999

QUERALT, OLGA., ROIG, ROGER., SANS, CRISTINA. *Bicentenari de la Colla Vella dels Xiquets de Valls (1801-2001)*. Ed. Colla Vella dels Xiquets de Valls. 2002

ANNEX:

Enquesta pares de canalla

Hola, sóc l'Unai, alumne de l'escola pia de Terrassa i conegut entre els Minyons de Terrassa. Estic fent el meu Projecte de Recerca sobre el món casteller i us agrairia si em poguéssiu respondre aquesta enquesta dirigida als pares de canalla.

Adreça electrònica *

Adreça electrònica vàlida

Aquest formulari recull les adreces electròniques. [Canvia la configuració](#)

De quina colla castellera sou *

Text d'una resposta breu

Breument, per què porteu els vostres fills/es a una colla castellera? *

Text d'una resposta llarga

Quins valors creieu que aprenen els vostres fills/es gràcies a la Colla? *

Text d'una resposta breu

En relació amb la pregunta anterior, quins valors castellers, es poden aplicar també a casa? *

Text d'una resposta breu

Enquesta sobre si els castells són un esport o cultura:

Enquesta esport o cultura

Descripció del formulari

Aquest formulari recull automàticament les adreces electròniques dels usuaris del domini Escola Pia Terrassa. [Canvia la configuració](#)

De quina colla ets? *

Text d'una resposta breu

Creus que els castells són esport o cultura? Per que? *

Text d'una resposta llarga